

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
พ.ศ. ....
(คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ เป็นผู้เสนอ)

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. .... เสนอโดยคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ชุดที่มีนายมีชัย ฤชุพันธุ์ เป็นประธานกรรมการ ต่อประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๖๐ เพื่อให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติ พิจารณาตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ โดยมีหลักการ และเหตุผลประกอบร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้ ดังนี้

หลักการ

ให้มีกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

เหตุผล

โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๑๓๐ (๑๐) มาตรา ๒๔๖ มาตรา ๒๔๗ และมาตรา ๒๖๗ บัญญัติให้มีการตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เพื่อกำหนดคุณสมบัติ ลักษณะต้องห้าม การสรรหา การพ้น จากตำแหน่ง หน้าที่และอำนาจ ตลอดจนการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูล ความเห็น และเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องที่จะใช้ประกอบการพิจารณา และดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ให้เป็นไป อย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุตามเป้าหมาย โดยการดำเนินการดังกล่าวมีความจำเป็น ต้องมีการกระหนาบหรือจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลบางประการ และเป็นไปเท่าที่จำเป็น ต่อการปฏิบัติหน้าที่ ประกอบกับเพื่อให้สอดคล้องกับหลักสากลเกี่ยวกับกระบวนการ ได้มาซึ่งกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติที่ต้องมาจากความหลากหลายของภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน แห่งชาติ พ.ศ. .... มีเนื้อหารวม จำนวน ๖๗ มาตรา สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

๑. วันใช้บังคับกฎหมาย

กำหนดให้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจาก วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป (ร่างมาตรา ๒)

๒. บทยกเลิกกฎหมาย

กำหนดให้ยกเลิกกฎหมาย จำนวน ๓ ฉบับ ดังนี้

(๑) พระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒

(๒) พระราชบัญญัติเครื่องแบบกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗

(๓) คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๒๓/๒๕๖๐ เรื่อง มาตรการแก้ไขปัญหาความต่อเนื่องของผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ ลงวันที่ ๕ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๖๐ เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (ร่างมาตรา ๓)

๓. บทนิยาม

กำหนดบทนิยามศัพท์ของคำว่า “สิทธิมนุษยชน” “คณะกรรมการ” “กรรมการ” “สำนักงาน” “เลขาธิการ” และ “พนักงานเจ้าหน้าที่”

(ร่างมาตรา ๔)

๔. บทรักษาการตามพระราชบัญญัติ

กำหนดให้ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติรักษาการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ (ร่างมาตรา ๗)

๕. เนื้อหาของร่างพระราชบัญญัติ

๕.๑ กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้เกี่ยวกับการแจ้ง ยื่น หรือส่งหนังสือหรือเอกสารให้บุคคลใดเป็นการเฉพาะ รวมทั้งการประกาศหรือเผยแพร่ให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไป ตลอดจนการกำหนดหรือมีคำสั่งในเรื่องใด ๆ ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติหรือของเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (ร่างมาตรา ๕)

๕.๒ กำหนดให้ในการปฏิบัติหน้าที่ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติต้องให้ความร่วมมือและความช่วยเหลือองค์กรอิสระทุกองค์กร ในกรณี que เห็นว่ามีผู้กระทำการอันไม่ชอบด้วยกฎหมายแต่อยู่ในหน้าที่และอำนาจขององค์กรอิสระอื่น ให้คณะกรรมการมีหนังสือแจ้งองค์กรอิสระที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจต่อไปโดยไม่ชักช้า สำหรับในกรณี que เห็นว่าการดำเนินการเรื่องใดที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการอาจเข้าลักษณะเป็นการกระทำที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจขององค์กรอิสระอื่นด้วย ให้คณะกรรมการปรึกษาหารือร่วมกับองค์กรอิสระอื่นที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดแนวทางในการดำเนินงานร่วมกันเพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ของแต่ละองค์กรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและไม่ซ้ำซ้อนกัน (ร่างมาตรา ๖)

๕.๓ หมวด ๑ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๕.๓.๑ กำหนดองค์ประกอบของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ประกอบด้วยกรรมการจำนวน ๗ คน ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตามคำแนะนำของวุฒิสภาจากผู้เป็นกลางทางการเมือง และมีความรู้และประสบการณ์ด้านการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนเป็นที่ประจักษ์ในด้านต่าง ๆ จำนวน ๕ ด้าน อย่างน้อยด้านละ ๑ คนแต่จะเกินด้านละ ๒ คนไม่ได้ ได้แก่ ด้านสิทธิมนุษยชนต่อเนื่องกันเป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๑๐ ปี ด้านการสอน

หรือทำงานวิจัยเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนในระดับอุดมศึกษามาแล้วเป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๕ ปี ด้านกฎหมายเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนทั้งภายในประเทศและต่างประเทศที่จะยังประโยชน์ต่อการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ ด้านการบริหารงานภาครัฐที่เกี่ยวกับการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนมาแล้วเป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๕ ปี และด้านปรัชญา วัฒนธรรม ประเพณี และวิถีชีวิตของไทยเป็นที่ประจักษ์ที่จะยังประโยชน์ในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนมาแล้วเป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๑๐ ปี (ร่างมาตรา ๘)

๕.๓.๒ กำหนดคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (ร่างมาตรา ๙ และมาตรา ๑๐)

๕.๓.๓ กำหนดองค์ประกอบของคณะกรรมการสรรหาผู้สมควรได้รับการแต่งตั้งเป็นกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ประกอบด้วยกรรมการสรรหา รวมจำนวน ๑๑ คน โดยมีประธานศาลฎีกาเป็นประธานกรรมการ ประธานสภาผู้แทนราษฎร ผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร และประธานศาลปกครองสูงสุด เป็นกรรมการโดยตำแหน่ง และกรรมการประเภทผู้แทนองค์กรต่าง ๆ ตามที่กำหนดไว้ รวมทั้งกำหนดให้เลขาธิการวุฒิสภาเป็นเลขานุการของคณะกรรมการสรรหา และให้สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาปฏิบัติหน้าที่เป็นหน่วยธุรการของคณะกรรมการสรรหา ตลอดจนกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการแต่งตั้งกรรมการสรรหาประเภทผู้แทนองค์กรต่าง ๆ ดังกล่าว (ร่างมาตรา ๑๑)

๕.๓.๔ กำหนดให้กรรมการสรรหาประเภทผู้แทนองค์กรต่าง ๆ ตามมาตรา ๑๑ (๔) (๕) และ (๖) อยู่ในวาระการดำรงตำแหน่งจนถึงวันก่อนวันที่มีกรณีที่ต้องสรรหากรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติใหม่ แต่ไม่รวมถึงการสรรหาใหม่หรือการสรรหาเพิ่มเติมตามมาตรา ๑๓ วรรคหก มาตรา ๑๔ วรรคสองและวรรคสาม และมาตรา ๑๕ และกำหนดให้กรรมการสรรหาดังกล่าวพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระเมื่อตาย ลาออก ขาดคุณสมบัติ หรือมีลักษณะต้องห้าม รวมทั้งกำหนดห้ามมิให้กรรมการสรรหาประเภทผู้แทนองค์กรต่าง ๆ ดังกล่าวเป็นกรรมการสรรหาในคณะกรรมการสรรหาสำหรับศาลรัฐธรรมนูญหรือองค์กรอิสระอื่นในขณะเดียวกัน

ในกรณีที่ตำแหน่งกรรมการสรรหาว่างลง ให้ดำเนินการเลือกกรรมการสรรหาแทนโดยเร็ว ในระหว่างที่ยังไม่ได้กรรมการสรรหาใหม่ ถ้ายังมีกรรมการสรรหาตั้งแต่ ๕ คนขึ้นไป ให้คณะกรรมการสรรหาประกอบด้วยกรรมการสรรหาเท่าที่มีอยู่

นอกจากนี้ยังกำหนดให้ประธานกรรมการสรรหาและกรรมการสรรหาเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา (ร่างมาตรา ๑๒)

๕.๓.๕ กำหนดให้ในการสรรหากรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ให้คณะกรรมการสรรหาปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเที่ยงธรรม และปราศจากอคติทั้งปวง โดยอย่างน้อยการสรรหาต้องมีกระบวนการสุบสุบสาระสำคัญได้ ดังต่อไปนี้

(๑) ประกาศให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไปถึงกระบวนการสรรหา

(๒) การสรรหาให้กระทำโดยการประกาศรับสมัครหรือการเสนอชื่อบุคคล ซึ่งมีความเหมาะสมทั่วไปเพื่อเข้ารับการสรรหาซึ่งต้องกระทำโดยเปิดเผย โดยในการเสนอชื่อบุคคลเพื่อเข้ารับการสรรหาจะต้องได้รับความยินยอมของบุคคลนั้นด้วย และให้มีการประกาศรายชื่อ

บุคคลที่จะเข้ารับการสรรหาให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไป เพื่อรับฟังข้อมูลเกี่ยวกับความเหมาะสมของผู้เข้ารับการสรรหาดังกล่าวเพื่อประกอบการพิจารณาในการสรรหาด้วย

(๓) ในการสรรหาให้คัดสรรให้ได้บุคคลซึ่งมีความรับผิดชอบสูง มีความกล้าหาญในการปฏิบัติหน้าที่ และมีพฤติกรรมทางจริยธรรมเป็นตัวอย่างที่ดีของสังคม มีทัศนคติที่เหมาะสมในการปฏิบัติหน้าที่ให้เกิดผลสำเร็จ รวมตลอดทั้งคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของทั้งหญิงและชาย และให้คณะกรรมการสรรหาส่งข้อมูลที่ใช้ในการพิจารณาคัดสรรไปยังวุฒิสภาเพื่อประกอบการพิจารณาด้วย

รวมทั้งกำหนดให้ในการสรรหาต้องใช้วิธีลงคะแนนโดยเปิดเผยและให้กรรมการแต่ละคนบันทึกเหตุผลในการเลือกไว้ด้วย นอกจากนี้ ผู้ที่จะได้รับการสรรหาต้องได้รับคะแนนเสียงถึงสองในสามของจำนวนทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของคณะกรรมการสรรหา (ร่างมาตรา ๑๓)

๕.๓.๖ กำหนดให้ผู้ได้รับการสรรหาเพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ต้องได้รับความเห็นชอบจากวุฒิสภาด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของวุฒิสภา ในกรณีที่วุฒิสภาไม่ให้ความเห็นชอบผู้ได้รับการสรรหา รายใด ให้ดำเนินการสรรหาบุคคลใหม่แทนผู้นั้น แล้วเสนอต่อวุฒิสภาเพื่อให้ความเห็นชอบต่อไป โดยผู้ซึ่งไม่ได้รับความเห็นชอบจากวุฒิสภาในครั้งนี้จะเข้ารับการสรรหาในครั้งใหม่ไม่ได้

เมื่อมีผู้ได้รับความเห็นชอบจากวุฒิสภาแล้ว หากเป็นกรณีที่ประธานกรรมการพ้นจากตำแหน่งด้วย ให้ผู้ได้รับความเห็นชอบประชุมร่วมกับกรรมการซึ่งยังดำรงตำแหน่งอยู่ ถ้ามี เพื่อเลือกกันเองให้คนหนึ่งเป็นประธานกรรมการแล้วแจ้งผลให้ประธานวุฒิสภาทราบ ในกรณีที่ผู้ซึ่งวุฒิสภาให้ความเห็นชอบยังได้ไม่ครบจำนวนที่ต้องสรรหา แต่เมื่อรวมกับกรรมการซึ่งยังดำรงตำแหน่งอยู่ ถ้ามี มีจำนวนถึง ๕ คน ก็ให้ดำเนินการประชุมเพื่อเลือกประธานกรรมการได้ และเมื่อโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมแต่งตั้งแล้ว ให้คณะกรรมการดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจต่อไปพลางก่อนได้ โดยในระหว่างนั้นให้ถือว่าคณะกรรมการประกอบด้วยกรรมการเท่าที่มีอยู่ และให้ดำเนินการสรรหาเพิ่มเติมให้ครบตามจำนวนที่ต้องสรรหาต่อไปโดยเร็ว

รวมทั้งกำหนดให้ประธานวุฒิสภานำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงแต่งตั้งประธานกรรมการและกรรมการ และเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ (ร่างมาตรา ๑๔)

๕.๓.๗ กำหนดให้ผู้ได้รับความเห็นชอบจากวุฒิสภาให้เป็นกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติโดยที่ยังมิได้พ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๑๐ (๒๐) (๒๑) หรือ (๒๒) หรือยังประกอบวิชาชีพตามมาตรา ๑๐ (๒๓) อยู่ ต้องแสดงหลักฐานว่าได้ลาออกหรือเลิกประกอบวิชาชีพดังกล่าวแล้ว ต่อประธานวุฒิสภาภายในเวลาที่ประธานวุฒิสภากำหนด ซึ่งต้องเป็นเวลาก่อนที่จะนำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงแต่งตั้งกรรมการ ในกรณีที่มิได้แสดงหลักฐานภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้ถือว่าผู้นั้นสละสิทธิ และให้ดำเนินการสรรหาใหม่ (ร่างมาตรา ๑๕)

๕.๓.๘ กำหนดให้ในกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับคุณสมบัติหรือลักษณะต้องห้ามของผู้สมัครหรือผู้ได้รับการสรรหา ให้เป็นหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการสรรหาเป็นผู้วินิจฉัย คำวินิจฉัยดังกล่าวให้เป็นที่สุด รวมทั้งกำหนดให้ในกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของกรรมการสรรหา ให้เป็นหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการสรรหาเป็นผู้วินิจฉัยด้วย

โดยอนุโลม แต่กรรมการสรรหาที่ถูกกล่าวหาว่าขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามจะอยู่ในที่ประชุมในขณะพิจารณาและวินิจฉัยมิได้ (ร่างมาตรา ๑๖)

๕.๓.๙ กำหนดให้ประธานกรรมการสรรหาและกรรมการสรรหาได้รับเบี้ยประชุมและค่าตอบแทนอื่นตามที่ประธานวุฒิสภากำหนด แต่สำหรับเบี้ยประชุมให้กำหนดให้ได้รับเป็นรายครั้งที่มาประชุมในอัตราไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของประธานกรรมการหรือกรรมการใน ก.ร. ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการรัฐสภา ได้รับในแต่ละเดือน แล้วแต่กรณี (ร่างมาตรา ๑๗)

๕.๓.๑๐ กำหนดให้การนำคดีอันเกี่ยวเนื่องกับการได้มา คุณสมบัติ ลักษณะต้องห้าม หรือการพ้นจากตำแหน่งของกรรมการสรรหาไปสู่ศาลปกครอง ไม่เป็นเหตุให้ทุเลาการปฏิบัติตามคำวินิจฉัยของคณะกรรมการสรรหา และมีให้นำบทบัญญัติว่าด้วยมาตรการหรือวิธีการชั่วคราวตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครองมาใช้บังคับ (ร่างมาตรา ๑๘)

๕.๓.๑๑ กำหนดให้กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีวาระการดำรงตำแหน่ง ๗ ปีนับแต่วันที่พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้ง และให้ดำรงตำแหน่งได้เพียงวาระเดียว รวมทั้งกำหนดให้กรรมการที่พ้นจากตำแหน่งตามวาระ ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าจะมีการแต่งตั้งกรรมการใหม่แทน (ร่างมาตรา ๑๙)

๕.๓.๑๒ กำหนดให้กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติพ้นจากตำแหน่ง นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ เมื่อ (๑) ตาย (๒) ลาออก (๓) ขาดคุณสมบัติตามมาตรา ๘ หรือมาตรา ๙ หรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๐ และ (๔) พ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๔๐ วรรคสาม กล่าวคือ กรณีจัดทำรายงานผลการประเมินสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนของประเทศ ประจำปีไม่แล้วเสร็จตามกำหนดเวลา รวมทั้งกำหนดให้เมื่อประธานกรรมการพ้นจากตำแหน่ง กรรมการ ให้พ้นจากตำแหน่งกรรมการด้วย นอกจากนี้ ในกรณีที่มีปัญหาว่ากรรมการผู้ใดพ้นจากตำแหน่งตาม (๒) หรือ (๓) ดังกล่าวหรือไม่ ให้เป็นหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการสรรหา เป็นผู้วินิจฉัย และให้คำวินิจฉัยดังกล่าวเป็นที่สุด

ในระหว่างที่กรรมการพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ และยังไม่มีการแต่งตั้ง กรรมการแทนตำแหน่งที่ว่าง ให้กรรมการเท่าที่เหลืออยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้ แต่ถ้ามีกรรมการ เหลืออยู่ไม่ถึง ๔ คน ให้กระทำได้แต่เฉพาะการที่จำเป็นอันไม่อาจหลีกเลี่ยงได้

รวมทั้งกำหนดให้ในกรณีที่กรรมการจะพ้นจากตำแหน่งตามวาระ ให้ดำเนินการสรรหากรรมการใหม่ภายใน ๑๕๐ วันก่อนวันที่กรรมการครบวาระ แต่ถ้ากรรมการ พ้นจากตำแหน่งด้วยเหตุอื่นนอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ ให้ดำเนินการสรรหากรรมการ ภายใน ๑๕๐ วันนับแต่วันที่ตำแหน่งว่างลง (ร่างมาตรา ๒๐)

๕.๓.๑๓ กำหนดให้เมื่อมีผู้ร้องขอโดยมีหลักฐานตามสมควรว่ากรรมการ สิทธิมนุษยชนแห่งชาติผู้ใดพ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๒๐ (๒) หรือ (๓) ให้เลขาธิการวุฒิสภา เสนอเรื่องต่อประธานกรรมการสรรหาภายใน ๕ วัน นับแต่วันที่ได้รับการร้องขอ และให้ คณะกรรมการสรรหาวินิจฉัยให้แล้วเสร็จโดยเร็ว (ร่างมาตรา ๒๑)

๕.๓.๑๔ กำหนดให้ในกรณีที่กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติต้องหยุดปฏิบัติหน้าที่เพราะถูกกล่าวหาและศาลฎีกาหรือศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองประทับฟ้อง และมีกรรมการเหลืออยู่ไม่ถึงกึ่งหนึ่ง ให้ประธานศาลฎีกาและประธานศาลปกครองสูงสุดร่วมกันแต่งตั้งบุคคลซึ่งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามเช่นเดียวกับกรรมการ ทำหน้าที่เป็นกรรมการเป็นการชั่วคราวให้ครบ ๗ คน (ร่างมาตรา ๒๒)

๕.๓.๑๕ กำหนดเป็นหลักการให้การประชุมของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ จึงจะเป็นองค์ประชุม ในกรณีที่กรรมการคนใดไม่อาจมาประชุมได้ ให้จัดแจ้งเหตุนั้นไว้ในรายงานการประชุม รวมทั้งกำหนดให้การลงมติในการประชุมให้ใช้คะแนนเสียงข้างมาก โดยประธานในที่ประชุมและกรรมการที่มาประชุมต้องลงคะแนนเสียงเพื่อมีมติโดยจะงดออกเสียงมิได้ นอกจากนี้ยังกำหนดให้การไม่เข้าประชุมหรือไม่อยู่ในที่ประชุมโดยไม่มีเหตุอันสมควร เฉพาะในกรณีที่มีการพิจารณาวินิจฉัยตามมาตรา ๒๖ (๒) กล่าวคือ การจัดทำรายงานผลการประเมินสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนของประเทศ หรือ (๔) กล่าวคือ การชี้แจงและรายงานข้อเท็จจริงที่ถูกต้องโดยไม่ชักช้าในกรณีที่มีการรายงานสถานการณ์เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนในประเทศไทย โดยไม่ถูกต้องหรือไม่เป็นธรรม ให้ถือว่าเป็นการจงใจฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรม แต่ไม่ตัดสิทธิที่จะลาออกจากตำแหน่งก่อนมีการลงมติ (ร่างมาตรา ๒๓)

๕.๓.๑๖ กำหนดให้ในระหว่างการดำรงตำแหน่ง กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติต้องไม่รับเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดจากบุคคลผู้ไม่มีสัญชาติไทย นิติบุคคลตามกฎหมายต่างประเทศที่ประกอบธุรกิจหรือกิจการหรือจดทะเบียนในหรือนอกราชอาณาจักร นิติบุคคลที่จดทะเบียนในราชอาณาจักรโดยมีบุคคลผู้ไม่มีสัญชาติไทยมีทุนหรือเป็นผู้ถือหุ้นเกินร้อยละ ๔๙ หรือองค์การหรือนิติบุคคลที่มีรายได้หลักจากทุนหรือเงินอุดหนุนจากต่างประเทศ เว้นแต่กรณีที่กรรมการได้รับเชิญจากองค์การระหว่างประเทศหรือหน่วยงานของรัฐต่างประเทศให้ไปประชุมหรือสัมมนาในต่างประเทศโดยผู้เชิญเป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายให้ ทั้งนี้เมื่อได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติแล้ว (ร่างมาตรา ๒๔)

๕.๓.๑๗ กำหนดให้กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติต้องปฏิบัติหน้าที่เต็มเวลา และการปฏิบัติหน้าที่และการใช้อำนาจของคณะกรรมการต้องเป็นไปโดยสุจริต เทียบธรรม กล่าวหาญ และปราศจากอคติทั้งปวงในการใช้ดุลพินิจ และปฏิบัติตนให้ถูกต้องตามมาตรฐานทางจริยธรรม อีกทั้งต้องคำนึงถึงความผาสุกของประชาชนชาวไทยและผลประโยชน์ส่วนรวมของชาติเป็นสำคัญ รวมทั้งต้องคำนึงถึงวัฒนธรรมและเพณีอันดีงามและบริบทของสังคมไทยเป็นสำคัญด้วย นอกจากนี้ในระหว่างการดำรงตำแหน่ง กรรมการจะเข้ารับการศึกษาหรืออบรมในหลักสูตรหรือโครงการใด ๆ มิได้ เว้นแต่ที่คณะกรรมการเป็นผู้จัดขึ้นโดยเฉพาะสำหรับกรรมการ (ร่างมาตรา ๒๕)

๕.๓.๑๘ กำหนดให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีหน้าที่และอำนาจเช่นเดียวกันกับที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔๗ (๑) ถึง (๕) (ร่างมาตรา ๒๖)

๕.๓.๑๙ กำหนดให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีหน้าที่และอำนาจเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๒๖ สรุปสาระสำคัญได้ดังต่อไปนี้

(๑) ส่งเสริม สนับสนุน และร่วมมือแก่บุคคล หน่วยงานของรัฐ และภาคเอกชนในการศึกษา วิจัย และเผยแพร่ความรู้และพัฒนาความเข้มแข็งด้านสิทธิมนุษยชน รวมตลอดทั้งในการให้ความช่วยเหลือหรือเยียวยาแก่ผู้ถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน

(๒) ส่งเสริมและเผยแพร่ให้เด็ก เยาวชน และประชาชนทั่วไปตระหนักถึงสิทธิมนุษยชนของแต่ละบุคคลที่ทัดเทียมกัน และการเคารพในสิทธิมนุษยชนของบุคคลอื่นซึ่งอาจแตกต่างกันในทางวัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิต และศาสนา

(๓) ส่งเสริมความร่วมมือและการประสานงานระหว่างหน่วยงานของรัฐ องค์กรเอกชน และองค์การระหว่างประเทศในด้านสิทธิมนุษยชน

(๔) เสนอความเห็นต่อคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับการที่ประเทศไทยจะเข้าเป็นภาคี หรือการปฏิบัติตามหนังสือสัญญาเกี่ยวกับการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

(ร่างมาตรา ๒๗)

๕.๓.๒๐ กำหนดให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีหน้าที่รับผิดชอบร่วมกันในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน เว้นแต่ที่มีบทบัญญัติหรือที่คณะกรรมการมอบหมายให้กรรมการแต่ละคนกระทำได้ แต่ในการใช้อำนาจนั้นจะต้องมีการปรึกษาหารือร่วมกันด้วย นอกจากนี้ คณะกรรมการจะมอบหมายให้พนักงานเจ้าหน้าที่เป็นผู้ดำเนินการตรวจสอบและรวบรวมข้อเท็จจริงเบื้องต้นแทนคณะกรรมการก็ได้ **(ร่างมาตรา ๒๘)**

๕.๓.๒๑ กำหนดให้ในกรณีที่จำเป็นต้องได้ข้อมูลหรือมีการศึกษาเรื่องใด คณะกรรมการจะขอให้สำนักงานจ้างบุคคลหรือสถาบันซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญดำเนินการในเรื่องนั้นได้ตามที่จำเป็น หรือในกรณีที่ไม้อาจหลีกเลี่ยงได้จะแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวแทนก็ได้ โดยต้องคำนึงถึงความคุ้มค่าและประสิทธิภาพที่จะเกิดขึ้น **(ร่างมาตรา ๒๙)**

๕.๓.๒๒ กำหนดให้ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ให้กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและพนักงานเจ้าหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา **(ร่างมาตรา ๓๐)**

๕.๓.๒๓ กำหนดให้เงินเดือน เงินประจำตำแหน่ง และประโยชน์ตอบแทนอื่นของกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น และให้ได้รับเบี้ยประชุมเป็นรายครั้งเท่ากับกรรมการตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยเบี้ยประชุมกรรมการ รวมทั้งกำหนดให้กรรมการได้รับเงินค่ารับรองเหมาจ่ายเป็นรายเดือนตามอัตราที่กระทรวงการคลังกำหนด ซึ่งต้องไม่น้อยกว่าเงินประจำตำแหน่งของประธานกรรมการหรือกรรมการ แล้วแต่กรณี **(ร่างมาตรา ๓๑)**

๕.๓.๒๔ กำหนดให้กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติซึ่งดำรงตำแหน่งไม่น้อยกว่า ๑ ปีมีสิทธิได้รับบำเหน็จตอบแทนเป็นเงินซึ่งจ่ายครั้งเดียวเมื่อพ้นจากตำแหน่งด้วยเหตุอย่างใดอย่างหนึ่ง คือ ครบวาระ ตาย ลาออก หรือมีอายุครบ ๗๐ ปี รวมทั้งกำหนดหลักเกณฑ์และ

วิธีการในการคำนวณบำเหน็จตอบแทนดังกล่าว นอกจากนี้ยังกำหนดให้สิทธิในบำเหน็จตอบแทนเป็นสิทธิเฉพาะตัว จะโอนไม่ได้ เว้นแต่กรณีตามที่กำหนดไว้ในมาตรานี้ (ร่างมาตรา ๓๒)

๕.๔ หมวด ๒ การดำเนินการตามหน้าที่ของคณะกรรมการ

๕.๔.๑ กำหนดให้ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติดำเนินการโดยมุ่งหมายที่จะส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนอย่างเป็นระบบ และให้เฝ้าระวังและติดตามเหตุการณ์หรือสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนของประเทศอย่างต่อเนื่อง (ร่างมาตรา ๓๓)

๕.๔.๒ กำหนดให้เมื่อความปรากฏต่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติไม่ว่าโดยทางใด ไม่ว่าจะ มีผู้แจ้งหรือผู้ร้องเรียนหรือไม่ก็ตามว่า มีการละเมิดสิทธิมนุษยชนขึ้น ให้คณะกรรมการตรวจสอบเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อเท็จจริงที่ถูกต้องและทำความเข้าใจปรากฏโดยไม่ล่าช้า และต้องศึกษาและวิเคราะห์ให้ทราบถึงสาเหตุของการละเมิดสิทธิมนุษยชน โดยมุ่งเน้นที่จะแก้ไขปัญหาและป้องกันมิให้เกิดการละเมิดสิทธิมนุษยชนในเรื่องนั้นหรือลักษณะเดียวกันนั้นขึ้นอีก ทั้งนี้ ในการดำเนินการดังกล่าว ถ้าเป็นกรณีที่มีผู้แจ้งหรือผู้ร้องเรียน เมื่อผลการพิจารณาเป็นประการใด ให้คณะกรรมการแจ้งให้ผู้แจ้งหรือผู้ร้องเรียนทราบด้วย นอกจากนี้ ยังกำหนดให้บุคคลใดที่ได้รับความเสียหายหรือพบเห็นว่ามีการกระทำความผิดเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนย่อมมีสิทธิแจ้งหรือร้องเรียนต่อคณะกรรมการได้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด (ร่างมาตรา ๓๔)

๕.๔.๓ กำหนดให้ในการตรวจสอบเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อเท็จจริงตามมาตรา ๓๔ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติอาจดำเนินการโดยประการใด ๆ ซึ่งต้องไม่สร้างขั้นตอนหรือเป็นภาระแก่บุคคลหรือหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องมากเกินไป และต้องเปิดโอกาสให้ผู้ร้องเรียนหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องชี้แจงและแสดงพยานหลักฐานประกอบคำชี้แจงของตนได้ตามสมควร และเพื่อประโยชน์ในการดำเนินการดังกล่าว ให้คณะกรรมการมีอำนาจดังต่อไปนี้ ซึ่งต้องกระทำเท่าที่จำเป็น

(๑) ขอให้หน่วยงานของรัฐ ข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยงานดังกล่าว หรือบุคคลใด มีหนังสือชี้แจงข้อเท็จจริงหรือให้ความเห็นในการปฏิบัติงาน หรือมาให้ถ้อยคำ หรือส่งวัตถุ เอกสาร หลักฐาน หรือพยานหลักฐานอื่นที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการพิจารณา ภายในระยะเวลาที่คณะกรรมการกำหนด ในกรณีที่หน่วยงานหรือบุคคลใดไม่ดำเนินการตามที่คณะกรรมการร้องขอ คณะกรรมการจะออกคำสั่งให้หน่วยงานหรือบุคคลนั้นดำเนินการดังกล่าวก็ได้

(๒) เข้าไปในเคหสถานหรือสถานที่ใด ๆ เพื่อตรวจสอบข้อเท็จจริงหรือรวบรวมพยานหลักฐานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ ในกรณีที่เคหสถานหรือสถานที่ที่จะเข้าป่านั้นมิได้อยู่ในความครอบครองของหน่วยงานของรัฐ และเจ้าของหรือผู้ครอบครองยินยอม ให้เข้าไปได้เมื่อมีหมายของศาล

(๓) ออกระเบียบกำหนดหลักเกณฑ์การจ่ายค่าใช้จ่าย ค่าเบี้ยเลี้ยง และค่าเดินทางของบุคคลซึ่งมาให้ความเห็นหรือถ้อยคำ และการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่

พร้อมทั้งกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการดำเนินการในเรื่องต่าง ๆ ดังกล่าว (ร่างมาตรา ๓๕)

๕.๔.๔ กำหนดให้ในกรณีที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติตรวจสอบแล้วเห็นว่า การละเมิดสิทธิมนุษยชนกรณีใดเป็นเรื่องเฉพาะตัวเป็นรายกรณี ให้แจ้งหน่วยงานของรัฐหรือเอกชนที่เกี่ยวข้องเพื่อแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชนดังกล่าวตามหน้าที่และอำนาจภายในระยะเวลาที่คณะกรรมการกำหนด ซึ่งต้องไม่น้อยกว่า ๖๐ วัน ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐหรือเอกชนที่เกี่ยวข้องไม่อาจดำเนินการได้เนื่องจากไม่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของหน่วยงานของรัฐหรือเอกชนนั้น หรือเป็นการร้องเรียนโดยใช้สิทธิไม่สุจริต หรือได้มีการแก้ไขปัญหาย่างเหมาะสมแล้ว หรือมีเหตุจำเป็นอื่นใด ให้แจ้งให้คณะกรรมการทราบก่อนพ้นกำหนดเวลาดังกล่าว รวมทั้งกำหนดให้ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐหรือเอกชนที่เกี่ยวข้องมิได้ดำเนินการข้างต้นภายในระยะเวลาที่กำหนดโดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้คณะกรรมการจัดทำรายงานเสนอคณะรัฐมนตรี (ร่างมาตรา ๓๖)

๕.๔.๕ กำหนดให้ในกรณีที่การละเมิดสิทธิมนุษยชนเรื่องใดเป็นความผิดอาญา และผู้เสียหายไม่อยู่ในฐานะที่จะร้องทุกข์หรือกล่าวโทษด้วยตนเองได้ ให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติหรือผู้ซึ่งคณะกรรมการมอบหมายมีอำนาจร้องทุกข์หรือกล่าวโทษได้ (ร่างมาตรา ๓๗)

๕.๔.๖ กำหนดให้ในกรณีที่กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติผู้ใดพบเห็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนและจำเป็นต้องดำเนินการโดยเร่งด่วน ซึ่งหากปล่อยให้เนิ่นช้าไปจะเป็นอันตรายต่อชีวิตหรือร่างกายของบุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิมนุษยชนหรือไม่มีทางเยียวยาได้ในภายหลัง กรรมการผู้นั้นอาจแจ้งให้หน่วยงานของรัฐให้ความช่วยเหลือเยียวยาผู้ได้รับความเสียหายตามหน้าที่และอำนาจของหน่วยงานนั้นได้ แล้วแจ้งให้คณะกรรมการทราบในกรณีจำเป็นอันไม่อาจหลีกเลี่ยงได้กรรมการผู้นั้นอาจสั่งให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจที่อยู่ในบริเวณใกล้เคียงหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ ให้ความช่วยเหลือตามที่เห็นสมควรได้ (ร่างมาตรา ๓๘)

๕.๔.๗ กำหนดห้ามมิให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติรับเรื่องที่คณะกรรมการพิจารณาแล้วเห็นว่า มีลักษณะดังต่อไปนี้ ไว้พิจารณา กล่าวเฉพาะในส่วนที่สำคัญได้ดังนี้

(๑) เรื่องที่มีการฟ้องร้องเป็นคดีอยู่ในศาลหรือเรื่องที่ศาลมีคำพิพากษา คำสั่ง หรือคำวินิจฉัยเสร็จเด็ดขาดแล้ว เว้นแต่เป็นการศึกษาเพื่อประโยชน์ในการเสนอแนะให้มีการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือคำสั่ง ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรม เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชน

(๒) เรื่องที่ไม่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ

(๓) เรื่องที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจขององค์กรอิสระอื่น หรือที่องค์กรอิสระอื่นรับไว้ดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจขององค์กรอิสระนั้นแล้ว แต่ไม่ตัดอำนาจในการที่จะขอรับทราบผลการพิจารณาขององค์กรอิสระที่รับเรื่องไว้ดำเนินการ

(๔) เป็นการร้องเรียนโดยใช้สิทธิไม่สุจริตและการพิจารณาจะไม่ใช่ประโยชน์ต่อประชาชนโดยส่วนรวม

รวมทั้งกำหนดให้ในกรณีที่ความปรากฏในภายหลังว่าเป็นเรื่องที่มีลักษณะดังกล่าว ให้คณะกรรมการสั่งยุติเรื่อง (ร่างมาตรา ๓๙)

๕.๔.๘ กำหนดให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจัดทำรายงานผลการประเมินสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนของประเทศประจำปีให้แล้วเสร็จภายใน ๙๐ วันนับแต่วันสิ้นปีงบประมาณ เพื่อเสนอต่อรัฐสภาและคณะรัฐมนตรี และเผยแพร่ให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไป ทั้งนี้ คณะกรรมการหรือผู้แทนอาจมาแถลงต่อรัฐสภาด้วยก็ได้ ในกรณีที่คณะกรรมการจัดทำรายงานไม่แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลาดังกล่าว จะขยายเวลาออกไปอีกไม่เกิน ๑๘๐ วันก็ได้ แต่ต้องแจ้งให้รัฐสภาทราบ ในกรณีที่ยังไม่สามารถเสนอรายงานดังกล่าวต่อรัฐสภาและคณะรัฐมนตรีได้ภายในกำหนดเวลาที่ขยายโดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้คณะกรรมการพ้นจากตำแหน่งทั้งคณะ

สำหรับในกรณีที่มีสถานการณ์อันกระทบหรือเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนเกิดขึ้นอย่างรุนแรง ให้คณะกรรมการดำเนินการตรวจสอบแล้วจัดทำรายงานในเรื่องนั้นขึ้นเป็นการเฉพาะ เพื่อรายงานให้รัฐสภาและคณะรัฐมนตรีทราบโดยเร็ว พร้อมทั้งเผยแพร่ให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไป (ร่างมาตรา ๔๐)

๕.๔.๙ กำหนดให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจัดให้มีแผนการดำเนินการตามมาตรา ๔๐ เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่แต่ละกรณีเป็นไปโดยไม่ชักช้า และแล้วเสร็จตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ (ร่างมาตรา ๔๑)

๕.๔.๑๐ กำหนดให้ในกรณีที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเห็นว่าการแก้ไขปัญหาหรือการป้องกันเพื่อมิให้เกิดการละเมิดสิทธิมนุษยชนในเรื่องใดหรือลักษณะใดขึ้นอีก จำเป็นต้องมีการกำหนดมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนรวมตลอดทั้งการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือคำสั่งใด ให้คณะกรรมการจัดทำข้อเสนอแนะเสนอต่อรัฐสภา คณะรัฐมนตรี หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจต่อไป (ร่างมาตรา ๔๒)

๕.๔.๑๑ กำหนดให้ในกรณีที่รัฐสภา คณะรัฐมนตรี หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้รับรายงานหรือข้อเสนอแนะตามมาตรา ๓๖ วรรคสี่ มาตรา ๔๐ หรือมาตรา ๔๒ แล้ว ให้ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขตามความเหมาะสมโดยเร็ว กรณีใดไม่อาจดำเนินการได้หรือต้องใช้เวลาในการดำเนินการให้แจ้งเหตุผลให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติทราบโดยไม่ชักช้า ในกรณีที่เห็นสมควร คณะกรรมการอาจเผยแพร่รายงานหรือข้อเสนอแนะของคณะกรรมการหรือผลการดำเนินการของรัฐสภา คณะรัฐมนตรี หรือหน่วยงานของรัฐหรือเอกชนที่เกี่ยวข้องให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไปได้ (ร่างมาตรา ๔๓)

๕.๔.๑๒ เมื่อความปรากฏแก่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติว่า มีการรายงานสถานการณ์เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนในประเทศไทยโดยไม่ถูกต้องหรือไม่เป็นธรรม คณะกรรมการต้องตรวจสอบและชี้แจงหรือจัดทำรายงานข้อเท็จจริงที่ถูกต้องของสถานการณ์นั้นโดยไม่ชักช้าเพื่อเผยแพร่ให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไป และให้สรุปไว้ในรายงานตามมาตรา ๔๐ วรรคหนึ่ง ด้วย (ร่างมาตรา ๔๔)

๕.๔.๑๓ กำหนดให้ภายใน ๑๘๐ วันนับแต่วันสิ้นปีงบประมาณ ให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อคณะรัฐมนตรีและรัฐสภา โดยอย่างน้อยให้คณะกรรมการสรุปปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินการด้วย และเผยแพร่ให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไป (ร่างมาตรา ๔๕)

๕.๔.๑๔ กำหนดห้ามมิให้ผู้ใดเปิดเผยข้อมูลอันทำให้สามารถระบุตัวตนของผู้แจ้งหรือผู้ร้องเรียน รวมทั้งข้อมูลข่าวสารที่ได้มาเนื่องจากการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ เว้นแต่เป็นการเปิดเผยข้อมูลเพื่อปฏิบัติตามหน้าที่และอำนาจหรือตามกฎหมายหรือตามคำสั่งศาล สำหรับผู้จัดทำและเผยแพร่รายงานตามหมวดนี้ หากได้กระทำโดยสุจริต ผู้นั้นไม่ต้องรับผิดชอบทั้งทางแพ่ง ทางอาญา ทางปกครอง หรือทางวินัย (ร่างมาตรา ๔๖)

๕.๕ หมวด ๓ สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๕.๕.๑ กำหนดให้มีสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เป็นส่วนราชการและมีฐานะเป็นนิติบุคคล อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการ (ร่างมาตรา ๔๗)

๕.๕.๒ กำหนดให้สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีหน้าที่และอำนาจ สรุปสาระสำคัญ กล่าวคือ รับผิดชอบงานธุรการและดำเนินการเพื่อให้คณะกรรมการ บรรลุภารกิจและหน้าที่ รวมทั้งอำนวยความสะดวก ช่วยเหลือ ส่งเสริม และสนับสนุน การปฏิบัติงานของคณะกรรมการและกรรมการ รวมถึงศึกษา รวบรวม วิเคราะห์ข้อมูล และสนับสนุนให้มีการวิจัยเกี่ยวกับงานของคณะกรรมการ และประสานงานกับหน่วยงานของรัฐ หรือองค์กรอื่นใดในด้านสิทธิมนุษยชน ตลอดจนปฏิบัติหน้าที่อื่นใดตามที่กฎหมายกำหนด หรือที่คณะกรรมการมอบหมาย (ร่างมาตรา ๔๘)

๕.๕.๓ กำหนดให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีอำนาจ ออกระเบียบหรือประกาศในการกำกับดูแลสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ในเรื่องต่าง ๆ สรุปสาระสำคัญ กล่าวคือ การแบ่งส่วนราชการภายในของสำนักงาน การกำหนด ตำแหน่ง อัตราเงินเดือน เงินเพิ่มพิเศษ ค่าตอบแทนหรือสิทธิประโยชน์อื่น รวมถึงการบริหารงาน บุคคล และการจัดสวัสดิการหรือการสงเคราะห์อื่นแก่ข้าราชการ พนักงาน และลูกจ้างของ สำนักงาน การบริหารจัดการเงินและทรัพย์สิน การงบประมาณ และการพัสดุของสำนักงาน การกำหนดคุณสมบัติ วิธีการสรรหา และการคัดเลือกเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน แห่งชาติ การกำหนดเครื่องแบบของกรรมการ ข้าราชการ พนักงานราชการ และลูกจ้างของ สำนักงาน การจ้างและการแต่งตั้งบุคคลเพื่อเป็นที่ปรึกษาหรือผู้ชำนาญการประจำคณะกรรมการ รวมทั้งเลขานุการและผู้ช่วยเลขานุการประจำประธานกรรมการและกรรมการ ตลอดจนการอื่นใด อันจำเป็นต่อการกำกับหรือควบคุมการดำเนินงานของสำนักงานหรือการบังคับบัญชาเลขาธิการ ข้าราชการ พนักงานราชการ และลูกจ้างของสำนักงาน (ร่างมาตรา ๔๙)

๕.๕.๔ กำหนดให้ข้าราชการสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน แห่งชาติ ได้แก่ บุคคลซึ่งได้รับบรรจุและแต่งตั้งให้เป็นข้าราชการตามพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญนี้ และกำหนดให้ข้าราชการสำนักงานเป็นข้าราชการตามกฎหมายว่าด้วยกองทุน บำเหน็จบำนาญข้าราชการ รวมทั้งกำหนดให้การใดอันเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลที่มีได้กำหนด

ไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ให้นำกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนมาใช้บังคับกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการสำนักงานโดยอนุโลม สำหรับการจ่ายเงินเดือนและเงินประจำตำแหน่งให้แก่ข้าราชการสำนักงาน ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น (ร่างมาตรา ๕๐)

๕.๕.๕ กำหนดให้เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามมาตรา ๕๐ วรรคสาม กล่าวคือ ในการนำกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนมาใช้บังคับกับการบริหารงานบุคคลนั้น ให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติทำหน้าที่เป็น ก.พ. และมีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อทำหน้าที่เป็นคณะกรรมการข้าราชการสำนักงานได้ รวมทั้งกำหนดให้คณะกรรมการที่ได้รับแต่งตั้งทำหน้าที่เช่นเดียวกับคณะกรรมการสามัญประจำกระทรวง ทั้งนี้ โดยให้คณะกรรมการในฐานองค์กรกลางบริหารงานบุคคล และคณะกรรมการที่ได้รับแต่งตั้งดังกล่าว มีสิทธิได้รับค่าเบี้ยประชุมเช่นเดียวกับ ก.พ. หรือ อ.ก.พ. แล้วแต่กรณี (ร่างมาตรา ๕๑)

๕.๕.๖ กำหนดให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติออกข้อกำหนดทางจริยธรรมขึ้นใช้บังคับแก่ข้าราชการ พนักงานราชการ และลูกจ้างของสำนักงาน ทั้งนี้ โดยต้องระบุด้วยว่าการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามจะต้องได้รับโทษอย่างไร (ร่างมาตรา ๕๒)

๕.๕.๗ กำหนดให้สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติคนหนึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการ พนักงานราชการ และลูกจ้างของสำนักงาน และรับผิดชอบการปฏิบัติงานของสำนักงาน ขึ้นตรงต่อคณะกรรมการ โดยคณะกรรมการจะกำหนดให้มีรองเลขาธิการเป็นผู้ช่วยสั่งและปฏิบัติราชการแทนเลขาธิการก็ได้ นอกจากนี้ยังกำหนดให้เลขาธิการทำหน้าที่เป็นเลขานุการของคณะกรรมการ (ร่างมาตรา ๕๓)

๕.๕.๘ กำหนดผู้มีอำนาจเป็นผู้สั่งบรรจุและแต่งตั้งบุคคลเข้ารับราชการเป็นข้าราชการสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในตำแหน่งเลขาธิการ ตำแหน่งประเภทบริหารระดับสูง และตำแหน่งอื่น (ร่างมาตรา ๕๔)

๕.๕.๙ กำหนดให้เลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเป็นผู้แทนของสำนักงานในกิจการที่เกี่ยวข้องกับบุคคลภายนอก โดยจะมอบอำนาจให้บุคคลใดปฏิบัติราชการแทนก็ได้ ตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด ทั้งนี้ ถ้าเป็นกิจการสำคัญตามที่กำหนดไว้ ให้เลขาธิการขอความเห็นชอบจากคณะกรรมการก่อน (ร่างมาตรา ๕๕)

๕.๕.๑๐ กำหนดให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเสนองบประมาณรายจ่ายเพื่อจัดสรรเป็นเงินอุดหนุนของคณะกรรมการและสำนักงานไว้ในร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีหรือร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม แล้วแต่กรณี โดยให้คณะกรรมการพิจารณาผลการตรวจสอบของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน ตามมาตรา ๕๘ วรรคสอง ประกอบด้วย และในการเสนองบประมาณรายจ่ายดังกล่าวนี้ ให้คณะกรรมการแจ้งให้คณะรัฐมนตรีทราบถึงรายได้และทรัพย์สินที่มีอยู่ด้วย ในกรณีที่คณะกรรมการเห็นว่างบประมาณ

รายจ่ายที่ได้รับการจัดสรรให้ไม่เพียงพอ ให้เสนอคำขอแปรญัตติต่อคณะกรรมการพิจารณางบประมาณของสภาผู้แทนราษฎรได้โดยตรง (ร่างมาตรา ๕๖)

๕.๕.๑๑ กำหนดให้เมื่อพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีหรือพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมตามมาตรา ๕๖ ใช้บังคับแล้ว ให้สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีเพื่อขอความเห็นชอบจากคณะกรรมการ และเผยแพร่ให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไป สำหรับการเบิกงบประมาณที่ได้รับการจัดสรร ให้สำนักงานส่งข้อมูลคำขอเบิกงบประมาณต่อกรมบัญชีกลาง โดยให้ระบุจำนวนเงินที่จะต้องใช้ในแต่ละงวด งวดละ ๓ เดือน และให้กรมบัญชีกลางส่งจ่ายเงินให้แก่สำนักงานภายใน ๓ วันก่อนวันขึ้นงวดใหม่ แต่ในกรณีที่สำนักงานมีความจำเป็นต้องใช้เงินมากกว่าที่ได้แจ้งไว้ในงวดใด ให้กรมบัญชีกลางจ่ายให้ตามที่สำนักงานร้องขอ (ร่างมาตรา ๕๗)

๕.๕.๑๒ กำหนดให้สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจัดทำงบดุล งบการเงิน และบัญชีทำการส่งผู้สอบบัญชีภายใน ๙๐ วันนับแต่วันสิ้นปีบัญชี รวมทั้งกำหนดให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินเป็นผู้สอบบัญชีของสำนักงาน แล้วทำรายงานเสนอผลการสอบบัญชีต่อรัฐสภาและคณะรัฐมนตรี โดยไม่ชักช้า (ร่างมาตรา ๕๘)

๕.๖ หมวด ๔ บทกำหนดโทษ

กำหนดบทกำหนดโทษทางอาญาแก่ผู้ที่ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ตามมาตรา ๓๕ (๑) หรือมาตรา ๔๐ วรรคสี่ โดยไม่มีเหตุอันสมควร หรือฝ่าฝืนมาตรา ๔๖ (ร่างมาตรา ๕๙)

๕.๗ บทเฉพาะกาล

๕.๗.๑ กำหนดให้ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ แต่ให้ยังคงปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติที่แต่งตั้งขึ้นใหม่จะเข้ารับหน้าที่ (ร่างมาตรา ๖๐)

๕.๗.๒ กำหนดให้ในวาระเริ่มแรก การดำเนินการเกี่ยวกับการสรรหาผู้สมควรได้รับการแต่งตั้งเป็นประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ นอกจากต้องดำเนินการตามหมวด ๑ แล้วให้เป็นไปตามกระบวนการและกำหนดเวลาตามที่กำหนดไว้ในมาตรานี้ด้วย (ร่างมาตรา ๖๑)

๕.๗.๓ กำหนดให้เลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ยังคงเป็นเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ (ร่างมาตรา ๖๒)

๕.๗.๔ กำหนดให้สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติตามพระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ เป็นสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ รวมทั้งกำหนดให้บรรดาสีทหน้าที และความผูกพันใด ๆ ที่สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติตามพระราชบัญญัติ

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ มีอยู่กับบุคคลใด ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ให้โอนมาเป็นของสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ (ร่างมาตรา ๖๓)

๕.๗.๕ กำหนดให้โอนบรรดางบประมาณ ทรัพย์สิน ข้าราชการ พนักงานราชการ และลูกจ้างของสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติตามพระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาเป็นของสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ และให้ถือว่าสิทธิและประโยชน์อื่นใดซึ่งข้าราชการ พนักงานราชการ หรือลูกจ้างดังกล่าวได้รับตามพระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ เป็นสิทธิและประโยชน์อื่นใดที่ได้รับต่อไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ เว้นแต่จะมีระเบียบที่ออกตามมาตรา ๔๙ (๒) กำหนดไว้เป็นอย่างอื่น

รวมทั้งกำหนดให้พระราชบัญญัติเครื่องแบบกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ ยังคงมีผลใช้บังคับต่อไป จนกว่าจะมีระเบียบตามมาตรา ๔๙ (๓) ใช้บังคับ (ร่างมาตรา ๖๔)

๕.๗.๖ กำหนดให้ในระหว่างที่ยังไม่มีกฎหมายว่าด้วยเงินเดือน เงินประจำตำแหน่ง และประโยชน์ตอบแทนอื่นของกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติตามมาตรา ๓๑ ให้ประธานกรรมการและกรรมการได้รับเงินเดือน เงินประจำตำแหน่งและประโยชน์ตอบแทนอื่นเช่นเดียวกับประธานกรรมการหรือกรรมการในองค์กรอิสระอื่น แล้วแต่กรณี (ร่างมาตรา ๖๕)

๕.๗.๗ กำหนดให้บรรดาระเบียบ ประกาศ และคำสั่งที่ออกตามพระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ให้มีผลใช้บังคับต่อไปเท่าที่ไม่ขัดต่อรัฐธรรมนูญหรือพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ทั้งนี้ จนกว่าจะมีระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ (ร่างมาตรา ๖๖)

๕.๗.๘ กำหนดให้บรรดาคำดำเนินการใด ๆ ตามหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติหรือสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ตามพระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งดำเนินการก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ถ้าการนั้นอยู่ในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ให้ถือว่าการนั้นเป็นการดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ส่วนการดำเนินการต่อไปให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ (ร่างมาตรา ๖๗)

๖. สรุปผลการวิเคราะห์ความจำเป็น และผลกระทบในการตรากฎหมาย

๖.๑ สรุปความจำเป็นในการตรากฎหมาย

โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๑๓๐ (๑๐) มาตรา ๒๔๖ มาตรา ๒๔๗ และมาตรา ๒๖๗ บัญญัติให้มีการตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เพื่อกำหนดคุณสมบัติ ลักษณะต้องห้าม การสรรหา

การพ้นจากตำแหน่ง หน้าที่และอำนาจ ตลอดจนการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูล ความเห็น และเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องที่จะใช้ประกอบการพิจารณาและดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุตามเป้าหมาย โดยการดำเนินการดังกล่าวมีความจำเป็น ต้องมีการกระทบหรือจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลบางประการ และเป็นไปเท่าที่จำเป็น ต่อการปฏิบัติหน้าที่ ประกอบกับเพื่อให้สอดคล้องกับหลักสากลเกี่ยวกับกระบวนการได้มา ซึ่งกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติที่ต้องมาจากความหลากหลายของภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

๖.๒ สรุปการรับฟังความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้อง

ได้มีการแสดงความคิดเห็นและการตั้งข้อสังเกตของผู้ที่เกี่ยวข้องต่อ ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. .... โดยสามารถสรุปได้ ดังนี้

มาตรา ๔

ความเห็นของสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ

เสนอการกำหนดนิยามและขอบเขตคำว่า “เป็นกลางทางการเมือง” ไว้ให้ชัดเจน เพื่อให้คณะกรรมการสรรหามีกรอบและแนวทางที่ชัดเจนในการคัดสรรบุคคลที่มาทำหน้าที่ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

ความเห็นของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

อาจเป็นการกำหนดเกินกว่าขอบเขตตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔๖ วรรคสอง ซึ่งบัญญัติไว้ว่า “ผู้ซึ่งได้รับการสรรหาต้องมีความรู้ และประสบการณ์ด้านการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน เป็นกลางทางการเมือง และมีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์” หรือไม่ (มาตรา ๖ ตามร่างเดิมที่เสนอโดยคณะกรรมการ สิทธิมนุษยชนแห่งชาติ)

ผลการพิจารณาของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

ผลการพิจารณาความเห็นสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ความในมาตรา ๔

เป็นไปตามมาตรา ๒๔๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ และเนื่องจาก คำว่า “เป็นกลางทางการเมือง” เป็นคำที่มีความหมายตามความหมายทั่วไปอยู่แล้ว และการพิจารณาว่าผู้ใดมีคุณสมบัติดังกล่าวหรือไม่ต้องพิจารณาจากข้อเท็จจริงของแต่ละบุคคล เป็นกรณี ๆ ไป และคณะกรรมการสรรหาสามารถกำหนดกรอบและแนวทางในการพิจารณาคัดสรร บุคคลซึ่งมีคุณสมบัติดังกล่าวได้อยู่แล้ว

ผลการพิจารณาความเห็นสภานิติบัญญัติแห่งชาติ มาตรา ๒๔๖ วรรคสี่

ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ บัญญัติให้การกำหนดคุณสมบัติ ลักษณะต้องห้าม การสรรหา และการพ้นจากตำแหน่งของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

ซึ่งในการกำหนดคุณสมบัติดังกล่าวตามมาตรา ๙ สอดคล้องกับหลักการปารีสในเรื่ององค์ประกอบ และหลักประกันความเป็นอิสระและความแตกต่างหลากหลายแล้ว

มาตรา ๙

ความเห็นของสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ

เสนอให้ควรกำหนดบทนิยามคำว่า “มีความซื่อสัตย์เป็นที่ประจักษ์” ไว้ให้ชัดเจน เพื่อให้คณะกรรมการสรรหามีกรอบและแนวทางที่ชัดเจนในการคัดสรรบุคคลที่มาทำหน้าที่ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

ความเห็นของภาคประชาชน

๑. ไม่ควรกำหนดเรื่องวุฒิการศึกษาว่าต้องจบระดับปริญญาตรี แต่ควรกำหนดในเรื่องความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนให้เป็นที่ประจักษ์มากกว่า กรณีวุฒิการศึกษา

๒. คำว่า ผู้มีสัญชาติไทย ไม่ควรกำหนดว่าโดยการเกิดเพราะการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนนั้น ถ้าผู้มีสัญชาติไทยดังกล่าวเข้าใจบริบทสังคมไทยก็น่าจะเพียงพอ

ผลการพิจารณาของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

ผลการพิจารณาความเห็นสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ

คุณสมบัติของกรรมการสิทธิมนุษยชนตามร่างมาตรา ๙ เป็นหลักการที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ และเห็นว่าคำว่า “มีความซื่อสัตย์เป็นที่ประจักษ์” ไม่จำเป็นต้องนิยาม เนื่องจากเป็นคำที่คนทั่วไปเข้าใจไปในทางเดียวกัน และการพิจารณาว่าผู้ใดมีคุณสมบัติดังกล่าวหรือไม่ต้องพิจารณาจากข้อเท็จจริงของแต่ละบุคคลเป็นกรณี ๆ และคณะกรรมการสรรหาสามารถกำหนดกรอบและแนวทางในการพิจารณาคัดสรรบุคคลซึ่งมีคุณสมบัติดังกล่าวได้อยู่แล้ว

ผลการพิจารณาความเห็นภาคประชาชน

ตามบทบัญญัติมาตรา ๒๑๖ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ได้บัญญัติบังคับว่านอกจากคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามตามที่บัญญัติไว้เป็นการเฉพาะในส่วนที่ว่าด้วยองค์กรอิสระแต่ละองค์กรแล้ว ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระต้องมีคุณสมบัติ และไม่มีลักษณะต้องห้ามทั่วไปด้วย ซึ่งหมายความว่าผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระต้องมีสัญชาติไทย โดยการเกิดอันเป็นคุณสมบัติทั่วไปด้วย จึงไม่อาจแก้ไขตามความเห็น ข้อ ๑ และ ข้อ ๒ ได้

มาตรา ๑๑

ความเห็นของภาคประชาชน

เสนอให้มีประชาชนในภาคประชาสังคมที่ทำงานและมีประสบการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนเข้ามีส่วนร่วมเป็นกรรมการสรรหา ในสัดส่วน ๑ ใน ๓ ของคณะกรรมการสรรหา รวมทั้งควรมีความหลากหลาย และไม่ควรมีที่มาจากตุลาการในศาลต่าง ๆ

ผลการพิจารณาของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

กลุ่มบุคคลในภาคประชาสังคม มีจำนวนมาก หากกำหนดสัดส่วนให้เป็นกรรมการสรรหาอาจไม่ครอบคลุมบุคคลในกลุ่มภาคประชาสังคมทั้งหมด และสัดส่วนของคณะกรรมการสรรหาที่เป็นผู้แทนจากองค์กรเอกชนด้านสิทธิมนุษยชนตาม (๔) และสภาวิชาชีพตาม (๕) นั้นสามารถตรวจสอบที่มาและจำนวนที่แน่นอนได้เนื่องจากต้องเป็นองค์กรหรือสภาวิชาชีพที่ได้จัดแจ้งไว้กับสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และป้องกันมิให้มีการจัดตั้งองค์กรเอกชนด้านสิทธิมนุษยชนหรือสภาวิชาชีพเพื่อวัตถุประสงค์ในการส่งผู้แทนเป็นกรรมการสรรหากรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเท่านั้น ความที่บัญญัติไว้จึงมีเนื้อหาเหมาะสมแล้ว

มาตรา ๒๐

ความเห็นของภาคประชาชน

เสนอให้มีการกำหนดบทกำหนดโทษ ในกรณีที่ผู้ดำรงตำแหน่งกรรมการสิทธิมนุษยชน กระทำการใดที่ไม่เป็นกลางทางการเมือง เลือกปฏิบัติ และละเมิดสิทธิมนุษยชน โดยอาจจะกำหนดบทกำหนดโทษให้กรรมการสิทธิมนุษยชนผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งและให้มีการสรรหากรรมการใหม่ทดแทน

ความเห็นของสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

เสนอให้เพิ่มความว่า “กรณีวาระการดำรงตำแหน่งของกรรมการที่วางลงนั้น เหลือไม่ถึงหนึ่งปี ไม่ต้องดำเนินการสรรหา” เพื่อประหยัดงบประมาณในการดำเนินการสรรหา เนื่องจากมีเวลาเหลือน้อยจึงอาจไม่มีผู้สมัครเข้ารับการสรรหา

ผลการพิจารณาของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

ผลการพิจารณาความเห็นภาคประชาชน ได้มีการกำหนดเรื่องการให้กรรมการพ้นจากตำแหน่งเมื่อขาดคุณสมบัติ หรือมีลักษณะต้องห้ามไว้แล้ว ในมาตรา ๘ หรือมาตรา ๙ และมาตรา ๑๐ โดยเฉพาะมาตรา ๘ (๑๗)

ผลการพิจารณาความเห็นสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

ผู้ได้รับการสรรหาเป็นผู้ดำรงตำแหน่งกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติแต่ละคนจะมีวาระการดำรงตำแหน่งเจ็ดปีนับแต่วันที่ได้รับแต่งตั้ง จึงไม่จำเป็นต้องกำหนดกรณีตามข้อเสนอไว้

มาตรา ๒๑

ความเห็นของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

เห็นว่าเหตุผลในการร้องขอเพื่อถอดถอนกรรมการ อาจยังไม่สมบูรณ์เมื่อเปรียบเทียบกับกฎหมายฉบับเดิม กล่าวคือ พระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒

ผลการพิจารณาของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ไม่ได้กำหนดให้มีกระบวนการในการถอดถอนกรรมการในองค์กรอิสระ แต่กำหนดคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามไว้เข้มงวด หากกรรมการนั้นปฏิบัติหน้าที่โดยไม่คำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวมของชาติและประชาชน

หรือไม่เป็นกลางหรือมีความประพฤดิเสื่อมเสียหรือบกพร่องทางศีลธรรมจรรยาที่อาจมีผลกระทบหรือก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงต่อการดำรงตำแหน่งหน้าที่หรือต่อการส่งเสริมหรือคุ้มครองสิทธิมนุษยชน หรือมีส่วนได้ส่วนเสียในกิจการหรือธุรกิจใด ๆ ที่อาจมีผลกระทบโดยตรงก็อาจเป็นเหตุให้ขาดคุณสมบัติและมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๘ ได้ หรืออาจเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรงและเป็นเหตุให้ขาดคุณสมบัติได้

มาตรา ๒๓

ความเห็นของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

๑. เห็นควรตัดเรื่องผู้ทรงคุณวุฒิพิเศษออกเช่นเดียวกันกับร่างมาตรา ๒๓ (๗) (ตามร่างที่เสนอโดยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ)

๒. กรณี ร่างมาตรา ๒๓ (๗) (ตามร่างเดิมที่เสนอโดยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ) เห็นว่าเป็นการให้อำนาจแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิพิเศษ (ซึ่งปรากฏอยู่ในหมวด ๖ ร่างมาตรา ๗๑ ถึงร่างมาตรา ๗๔ ตามร่างเดิม) นั้น มีผลเป็นการให้อำนาจคณะกรรมการแต่งตั้งกรรมการสิทธิมนุษยชนพิเศษเพิ่มขึ้นได้ปีละหนึ่งคนตลอดไป กรณีดังกล่าวเห็นสมควรให้มีการตัดออก

๓. เห็นควรตัดออกทั้งหมด (ตั้งแต่ร่างมาตรา ๗๑- ๗๔) เช่นเดียวกับร่างมาตรา ๒๓ (๗) ร่างมาตรา ๓๑ ร่างมาตรา ๖๑ และร่างมาตรา ๖๒ (หมวด ๖ ตามร่างเดิมที่เสนอโดยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ)

๔. กรณีถ้อยคำตามวรรคสอง คำว่า “เพื่อจูงใจให้เขา” แก้เป็น “เพื่อจูงใจให้ผู้นั้น” (มาตรา ๕๒ ตามร่างเดิมที่เสนอโดยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินงานของอนุกรรมการ)

ความเห็นของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๑. การกำหนดเงื่อนไขในการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการได้แต่เฉพาะในกรณีที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้นั้น เป็นการกำหนดเงื่อนไขที่จำกัดจนเกินไป และอาจสร้างอุปสรรคแก่คณะกรรมการในการที่จะตั้งคณะอนุกรรมการในการช่วยเหลือการปฏิบัติงาน จึงเห็นควรแก้ไขจากคำว่า “ในกรณีที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้” เป็น “ในกรณีที่มีความจำเป็น”

๒. เห็นควรให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีอำนาจแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิพิเศษ ซึ่งเป็นองค์กรเดียว เพื่อทำหน้าที่ในการรายงานและชี้แจงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนของประเทศ และการเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ตลอดทั้งการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือคำสั่ง เป็นไปด้วยความรวดเร็ว หลวมคม มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล พร้อมทั้งมีอำนาจในการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิพิเศษด้วย

ความเห็นของภาคประชาชน

๑. ควรให้มีการทำงานโดยเจ้าหน้าที่ของสำนักงาน ไม่ควรใช้รูปแบบอนุกรรมการ เนื่องจากอาจจะมีผลประโยชน์ทับซ้อน และอาจจะทำงานโดยไม่มุ่งผลสัมฤทธิ์

๒. ในการตรวจสอบข้อเท็จจริง คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนต้องสร้างการมีส่วนร่วม และอาจให้มีอนุกรรมการเฉพาะดำเนินงานในแต่ละเรื่อง ในการพิจารณาตัดสินนำเสนอ ข้อเสนอแนะต่าง ๆ ต้องเป็นมติของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

ผลการพิจารณาของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

ผลการพิจารณาความเห็นสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

- ร่างมาตรา ๒๙ สอดคล้องกับความเห็นของสภานิติบัญญัติแห่งชาติข้อ ๑ ข้อ ๒ และข้อ ๓ โดยตัดความในหมวด ๖ ผู้ทรงคุณวุฒิพิเศษ ตามร่างเดิมที่เสนอโดยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ออกทั้งหมด

- ความในร่างมาตรา ๒๙ ได้แก้ไขเพิ่มเติมและไม่มีคำว่า “เพื่อจงใจให้เขา” แล้ว

ผลการพิจารณาความเห็นคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๑. การแต่งตั้งอนุกรรมการนั้น มีการกำหนดเหมือนกันในองค์กระอิสระทุกองค์กร ซึ่งเป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๓๗ โดยมีหลักคิดว่าการกรรการในองค์กระอิสระควรต้องลงมือทำงานด้วยตนเอง หากมีความจำเป็นก็สามารถจ้างผู้เชี่ยวชาญ หรือแต่งตั้งอนุกรรมการเพื่อศึกษารายละเอียดปลีกย่อยได้ แต่ต้องไม่แต่งตั้งให้อนุกรรมการไปทำงานแทนกรรการในองค์กระอิสระ ความที่บัญญัติไว้จึงสอดคล้องกับความเห็นที่เสนอ

๒. ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ไม่ได้กำหนดให้มีผู้ทรงคุณวุฒิพิเศษ แต่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติสามารถจ้างบุคคลหรือสถาบันซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญ ดำเนินการได้ตามร่างมาตรา ๒๙ และสามารถจ้างและแต่งตั้งบุคคลเพื่อเป็นที่ปรึกษา หรือผู้อำนวยการประจำคณะกรรมการ รวมทั้งเลขานุการและผู้ช่วยเลขานุการประจำประธานกรรการและกรรการได้ตามร่างมาตรา ๔๙ (๘) ความที่บัญญัติไว้จึงมีเนื้อหาเหมาะสมแล้ว

ผลการพิจารณาความเห็นภาคประชาชน

ความที่บัญญัติมีเนื้อหาเหมาะสมแล้ว สอดคล้องกับความเห็นที่เสนอมา กล่าวคือ การทำงานจะเน้นให้เจ้าหน้าที่ของสำนักงานเป็นผู้ดำเนินการ เว้นแต่ในกรณีเพื่อจะได้ข้อมูล หรือมีการศึกษาจึงให้จ้างบุคคลหรือสถาบัน และกรณีที่ไม่ว่าจะหลีกเลี่ยงได้จึงให้ตั้งคณะอนุกรรมการ

มาตรา ๓๔

ความเห็นของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ควรนำความในมาตรา ๒๔ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน พ.ศ. ๒๕๔๒ มาเป็นวรรคสองของร่างมาตรานี้ กล่าวคือ “องค์การเอกชนด้านสิทธิมนุษยชนตามวรรคหนึ่งต้องเป็นนิติบุคคลตามกฎหมายไทย ซึ่งมีการดำเนินกิจการเกี่ยวข้องโดยตรงกับการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนตามที่คณะกรรมการกำหนด และมีได้มีวัตถุประสงค์ในทางการเมืองหรือมุ่งค้าหากำไรจากการดำเนินกิจการดังกล่าว” และเลื่อนวรรคสองของร่างมาตรา ๔๗ ไปเป็นวรรคสาม ทั้งนี้เพื่อกำหนดให้องค์กรด้านสิทธิมนุษยชนดังกล่าวต้องเป็นนิติบุคคลตามกฎหมายไทย (มาตรา ๔๗ ตามร่างเดิมที่เสนอ โดยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ)

ผลการพิจารณาของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้ไม่ได้มีการกำหนดให้ประชาชนร้องเรียนผ่านองค์กรเอกชนด้านสิทธิมนุษยชนไว้ แต่ในทางปฏิบัติย่อมมีการดำเนินการผ่านองค์กรเอกชนได้ เนื่องจากได้กำหนดให้ในการปฏิบัติหน้าที่ของกรรมการต้องประสานความร่วมมือกับองค์กรเอกชนด้วย

มาตรา ๓๖

ความเห็นของสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ

กำหนดให้การใช้อำนาจและการทำหน้าที่ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ มีลักษณะเบ็ดเสร็จเด็ดขาดและเป็นที่สุด โดยให้มีอำนาจในการแก้ไขปัญหาให้กับประชาชนที่ถูกละเมิดสิทธิได้โดยไม่ต้องส่งเรื่องหรือประสานงานไปยังหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้อง แต่ถ้ามีการส่งเรื่องไปยังหน่วยงานใดหากหน่วยงานดังกล่าวไม่มีการดำเนินการต้องมีมาตรการลงโทษทางกฎหมาย

ความเห็นของภาคประชาชน

ในกรณีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องขอขยายระยะเวลาการดำเนินงานไปยังคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนได้โดยกำหนดไว้ไม่เกิน ๒ ครั้ง เห็นว่าเป็นบทเคร่งครัด ควรเพิ่มข้อความว่า “เว้นแต่มีเหตุผลและความจำเป็นอย่างยิ่ง” ให้ขยายได้ตามสมควร (มาตรา ๕๖ ตามร่างเดิมที่เสนอโดยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ)

ผลการพิจารณาของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

ผลการพิจารณาความเห็นสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ

ความที่บัญญัติไว้กำหนดให้คณะกรรมการแจ้งหน่วยงานของรัฐหรือเอกชนที่เกี่ยวข้องเพื่อแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชนภายในระยะเวลาที่กำหนด และให้แจ้งคณะกรรมการทราบหากไม่อาจดำเนินการได้ด้วยเหตุต่าง ๆ ให้คณะกรรมการจัดทำรายงานเสนอคณะรัฐมนตรีเป็นการบัญญัติที่คำนึงถึงหน้าที่และอำนาจของผู้เกี่ยวข้องทั้งหมด จึงมีเนื้อหาเหมาะสมแล้ว

ผลการพิจารณาความเห็นภาคประชาชน

ได้มีการตัดเรื่องห้ามมิให้บุคคลหรือหน่วยงานขยายเวลาการดำเนินการตามมาตรการหรือแนวทางที่คณะกรรมการกำหนดมากกว่าสองครั้งออกแล้ว

มาตรา ๔๑

ความเห็นของสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

การกำหนดให้มีการจ้างบุคคลมาเป็นคณะบรรณาธิการเพื่อทำหน้าที่ในการจัดทำร่างรายงานสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนนั้น เป็นการสร้างกลไกที่ไม่จำเป็นและไม่เอื้อต่อการทำงานของคณะกรรมการ นอกจากนี้ สำนักงานฯ ยังมีเจ้าหน้าที่ที่มีประสบการณ์และความเชี่ยวชาญในการจัดทำรายงานสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนอยู่แล้ว

ผลการพิจารณาของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

มีการแก้ไขโดยตัดเรื่องการตั้งคณะกรรมการออก ตามที่สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เสนอ

มาตรา ๔๓

ความเห็นของภาคประชาชน

ตามที่ได้กำหนดให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจะเผยแพร่กรณีที่หน่วยงานของรัฐไม่มีการดำเนินการตามมาตรการหรือแนวทางที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเสนอให้สาธารณชนทราบก็ได้ เห็นว่า อาจทำให้หน่วยงานของรัฐได้รับความเสียหายต่อชื่อเสียง จึงควรต้องให้ความคุ้มครองหน่วยงานดังกล่าวด้วย

ผลการพิจารณาของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

การเผยแพร่รายงานการไม่ปฏิบัติตามที่ได้รับแจ้งจากคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจะเป็นมาตรการหนึ่งในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ซึ่งหากหน่วยงานมีเหตุผลในการไม่ปฏิบัติตามก็ย่อมชี้แจงข้อเท็จจริงในส่วนนี้ได้อยู่แล้ว จึงมิได้แก้ไขตามความเห็นที่เสนอ

มาตรา ๔๔

ความเห็นของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

การกำหนดเงื่อนไขในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการในการรายงานข้อเท็จจริงที่ถูกต้อง โดยใช้ถ้อยคำดังกล่าวนั้น อาจทำให้มีปัญหาในทางปฏิบัติได้ โดยเฉพาะในกรณีที่หน่วยงานหรือองค์กรใดทำให้ความปรากฎต่อคณะกรรมการ คณะกรรมการจะต้องดำเนินการตรวจสอบและชี้แจงทุกกรณี ซึ่งเป็นการจำกัดการใช้ดุลพินิจของคณะกรรมการในการพิจารณาว่าเรื่องใดสมควรจะต้องตรวจสอบและชี้แจง ดังนั้น จึงเห็นควรบัญญัติหน้าที่ของคณะกรรมการในเรื่องดังกล่าวให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้เคยเสนอให้คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญพิจารณา

ผลการพิจารณาของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

การกำหนดให้เป็นดุลพินิจของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในการรายงานสถานการณ์เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนในประเทศไทยโดยไม่ถูกต้องหรือไม่เป็นธรรมนั้น ไม่เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ เพราะเรื่องดังกล่าวไม่ได้เป็นอำนาจแต่เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติที่ต้องทำตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔๗ บัญญัติไว้ ดังนั้นความที่บัญญัติไว้จึงมีเนื้อหาที่เหมาะสมแล้ว

มาตรา ๔๖

ความเห็นของภาคประชาชน

๑. ไม่สามารถคุ้มครองผู้ให้ข้อมูล เจ้าหน้าที่ หรือผู้ช่วยเจ้าหน้าที่ได้อย่างเพียงพอ

๒. การที่กำหนดให้กรรมการ อนุกรรมการเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา จึงควรให้ความคุ้มครองแก่เจ้าหน้าที่รัฐดังกล่าวด้วย โดยเฉพาะผู้ที่ได้รับมอบหมายให้ชี้แจงข้อเท็จจริง ถ้าการชี้แจงนั้นสุจริตให้ได้รับความคุ้มครองให้มีต้องรับผิดชอบทั้งทางแพ่ง และอาญา

ผลการพิจารณาของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

๑. ความเห็นตามข้อ ๑ เห็นว่า เพื่อเป็นการให้ความคุ้มครองแก่ผู้ให้ข้อมูลหรือความเห็น หรือผู้แจ้งหรือผู้ร้องเรียน ร่างมาตรา ๕๙ จึงได้กำหนดโทษทางอาญาสำหรับผู้ที่เปิดเผยข้อมูลอันทำให้สามารถระบุตัวตนของผู้แจ้งหรือผู้ร้องเรียน หรือเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่ได้มาเนื่องจากการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

๒. ความเห็นตามข้อ ๒ เห็นว่า หากเจ้าหน้าที่กระทำโดยสุจริตย่อมได้รับความคุ้มครองตามหลักทั่วไป โดยไม่จำเป็นต้องกำหนดไว้

มาตรา ๔๘

ความเห็นของภาคประชาชน

๑. ควรให้แก้ไขสภาพปัญหาในปัจจุบันในเรื่องการทำงานของเจ้าหน้าที่สำนักงานที่ต้องปรับเปลี่ยนระบบและกระบวนการทำงานตามความต้องการของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในแต่ละชุดซึ่งไม่มีความแน่นอน และให้ความสำคัญแต่ละเรื่องแตกต่างกัน จึงก่อให้เกิดความล่าช้าในการทำงาน

๒. ควรให้ข้าราชการสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติทำหน้าที่ตรวจสอบข้อเท็จจริงและให้รายงานเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิมนุษยชนต่อรัฐสภาเพื่อพิจารณาดำเนินการ

๓. ควรให้สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีอำนาจในการให้คำปรึกษาให้คำแนะนำแก่ประชาชนที่ได้รับความเสียหายด้วย

ผลการพิจารณาของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

๑. ความเห็นข้อ ๑ ได้กำหนดกรอบหรือแนวทางในการวางระเบียบของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเกี่ยวกับการบริหารงานของสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติไว้แล้ว ซึ่งจะช่วยให้การปฏิบัติงานของสำนักงานในการทำหน้าที่หน่วยธุรการเป็นไปในแนวทางเดียวกันมากขึ้น

๒. ความเห็นข้อ ๒ สอดคล้องกับร่างมาตรา ๒๘ วรรคสอง และร่างมาตรา ๓๕ วรรคสอง ที่กำหนดให้คณะกรรมการสามารถมอบหมายให้พนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งเป็นบุคลากรในสำนักงานเป็นผู้ดำเนินการตรวจสอบและรวบรวมข้อเท็จจริงเบื้องต้นแทนคณะกรรมการได้

๓. ความเห็นตามข้อ ๓ เป็นเรื่องที่สำนักงานสามารถที่จะดำเนินการได้เพื่อให้การดำเนินการของคณะกรรมการบรรลุภารกิจได้อยู่แล้วตามร่างมาตรา ๔๘

มาตรา ๔๙**ความเห็นของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ**

๑. กรณีการจัดตั้งส่วนราชการในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติขึ้นในภูมิภาคนั้น เห็นว่า ไม่มีความจำเป็นเนื่องจากสามารถผ่านช่องทางของราชการที่มีอยู่ในปัจจุบันหลายช่องทาง นอกจากนี้การจัดตั้งสำนักงานขึ้นในภูมิภาคเป็นการสิ้นเปลืองงบประมาณและกำลังคนอย่างมาก (มาตรา ๓๓ ตามร่างเดิมที่เสนอโดย คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ)

๒. ควรเป็นส่วนราชการที่มีความเป็นอิสระปราศจากการแทรกแซง

ความเห็นของภาคประชาชน

๑. ควรให้มีสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในส่วนภูมิภาคในทุกภูมิภาคเพื่อให้เกิดความสะดวกรวดเร็ว แก่ประชาชนที่ได้รับความเดือดร้อนอย่างทั่วถึง

๒. คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติขาดการทำงานเชิงรุกและมีเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานไม่เพียงพอ

ความเห็นของกระทรวงการต่างประเทศ

การจัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติขึ้นในส่วนภูมิภาคจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงานของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งความครอบคลุมของการรับข้อร้องเรียน และการตรวจสอบข้อเท็จจริงในพื้นที่

ผลการพิจารณาของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ**ผลการพิจารณาความเห็นสภานิติบัญญัติแห่งชาติ**

ไม่ได้กำหนดให้มีการตั้งสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในภูมิภาคและความในวรรคหนึ่งกำหนดให้สำนักงานอยู่ในการกำกับดูแลของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ สำนักงานจึงมีความเป็นอิสระและสอดคล้องกับความเห็นสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ผลการพิจารณาความเห็นภาคประชาชน

๑. ร่างมาตรา ๓๔ ได้กำหนดกลไกให้การกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการแจ้งหรือการร้องเรียนกรณี que พบเห็นว่าการกระทำละเมิดสิทธิมนุษยชนต้องไม่มีลักษณะเป็นการสร้างขึ้นตอนโดยไม่จำเป็น และต้องดำเนินการโดยมุ่งหมายให้การเสนอเรื่องต่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเป็นไปโดยสะดวกและรวดเร็ว จึงไม่จำเป็นต้องกำหนดให้มีสำนักงานส่วนภูมิภาคตามความเห็นข้อ ๑ แต่อย่างใด

๒. ส่วนความเห็นในข้อ ๒ เกี่ยวกับการทำงานของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาตินั้น ร่างมาตรา ๓๔ ได้กำหนดให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติสามารถทำงานในเชิงรุกได้โดยไม่จำเป็นต้องรอให้มีผู้แจ้งหรือผู้ร้องเรียนต่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติก่อนแต่อย่างใด สำหรับประเด็นเกี่ยวกับจำนวนบุคลากรของสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาตินั้น ร่างมาตรา ๔๙ ได้บัญญัติให้เป็นอำนาจของคณะกรรมการที่จะพิจารณา กำหนดได้โดยต้องคำนึงถึงควมมีประสิทธิภาพ ความคุ้มค่า และความคล่องตัว

ผลการพิจารณาความเห็นของกระทรวงการต่างประเทศ

ร่างมาตรา ๓๔ ได้กำหนดกลไกให้การกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการแจ้งหรือการร้องเรียนกรณีที่เกิดขึ้นว่ามีการกระทำละเมิดสิทธิมนุษยชนต้องไม่มีลักษณะเป็นการสร้างชั้นตอนโดยไม่จำเป็น และต้องดำเนินการโดยมุ่งหมายให้การเสนอเรื่องต่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเป็นไปโดยสะดวกและรวดเร็ว จึงไม่จำเป็นต้องกำหนดให้มีสำนักงานส่วนภูมิภาคแต่อย่างใด

มาตรา ๕๓

ความเห็นของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

การกำหนดให้เลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติขึ้นตรงต่อคณะกรรมการนั้น จะก่อให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติ โดยเลขาธิการจะมีความยุ่งยากในการปฏิบัติหน้าที่ เนื่องจากจะต้องรับคำสั่งจากกรรมการทุกคน

ความเห็นของภาคประชาชน

กรณีตำแหน่งเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ควรมาจากการสรรหาซึ่งอาจจะกำหนดให้มีวาระการดำรงตำแหน่ง ๓ ปี หรือ ๔ ปี ให้อยู่ในตำแหน่งไม่เกิน ๒ วาระติดต่อกันไม่ได้ ทั้งนี้ เลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติควรคัดเลือกจากนักบริหารอาชีพที่ไม่จำเป็นต้องเป็นข้าราชการ แต่ควรมีความเข้าใจในประเด็นภารกิจขององค์กรอย่างแท้จริง

ผลการพิจารณาของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

ผลการพิจารณาความเห็นคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

เรื่องตำแหน่งเลขาธิการนั้นมีการกำหนดเหมือนกันในองค์กรอิสระทุกองค์กร (ยกเว้นคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน) เพื่อให้เลขาธิการขององค์กรอิสระต้องทำงานกับกรรมการทุกคนไม่เฉพาะแต่กับประธานกรรมการเท่านั้น เพราะการทำงานในองค์กรอิสระเป็นลักษณะ first among equals กล่าวคือ กรรมการทุกคนมีความเสมอภาคกัน ประธานกรรมการจึงเป็นเพียงผู้ยืนอยู่หน้าแถวในหมู่ผู้ที่เท่ากันเท่านั้น ความที่บัญญัติไว้จึงมีเนื้อหาเหมาะสมแล้ว

ผลการพิจารณาความเห็นภาคประชาชน

เนื่องจากสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีสถานะเป็นส่วนราชการและเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ มีฐานะเป็นข้าราชการจึงมิได้กำหนดวาระการดำรงตำแหน่งไว้ แต่ได้กำหนดให้คณะกรรมการมีอำนาจกำหนดคุณสมบัติ วิธีการสรรหา และการคัดเลือกเลขาธิการได้ เพื่อให้ได้บุคคลที่เหมาะสม

มาตรา ๖๐

ความเห็นของภาคประชาชน

การสรรหาคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติชุดใหม่ควรกระทำได้ทันที โดยไม่ควรรอให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติชุดปัจจุบันพ้นวาระ

ผลการพิจารณาของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

เนื่องจากวิธีการได้มาซึ่งกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติชุดปัจจุบันยังไม่สอดคล้องกับหลักสากลเกี่ยวกับกระบวนการได้มาซึ่งกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติที่ต้องมาจากความหลากหลายของภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง จึงมีการแก้ไขเพิ่มเติมให้เริ่มดำเนินการสรรหาคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาตินับแต่วันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นที่เสนอแล้ว

หมายเหตุ สำหรับความเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. .... ในรายละเอียดโปรดศึกษาเพิ่มจากตารางความเห็นต่อร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. .... (เอกสารแนบท้ายภาคผนวก)

๖.๓ สรุปการวิเคราะห์ผลกระทบในการตรากฎหมายอย่างรอบด้าน

ด้านเศรษฐกิจและสังคม

ปัญหาสิทธิมนุษยชนได้รับการแก้ไข ตลอดจนมีการป้องกันมิให้เกิดปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชน อันจะเป็นการช่วยขจัดความไม่เป็นธรรม และเป็นการอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนอย่างทัดเทียมกัน อีกทั้งยังเป็นประโยชน์แก่ทางเศรษฐกิจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งความร่วมมือระหว่างประเทศ จะไม่ยกปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนเพื่อนำมาเป็นข้อจำกัดในการลงทุนในประเทศ รวมทั้งเป็นข้อจำกัดมิให้ได้รับสิทธิประโยชน์หรือจำกัดสิทธิในด้านการค้าและการลงทุนในต่างประเทศ

เชิงบวก : การกำหนดให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติต้องประสานความร่วมมือและความช่วยเหลือกับองค์กรอิสระอื่น และกำหนดแนวทางการทำงานที่ไม่ซ้ำซ้อนกัน จะช่วยลดการทำงานที่ซ้ำซ้อนกับองค์กรอิสระอื่นอันจะช่วยประหยัดและลดค่าใช้จ่ายในด้านงบประมาณของรัฐ

ผู้ได้รับผลกระทบเชิงบวก : หน่วยงานของรัฐทุกหน่วยงาน เจ้าหน้าที่ของรัฐและประชาชนทุกภาคส่วน

เชิงลบ : ไม่มี

ผู้ได้รับผลกระทบเชิงลบ :

หน่วยงานหรือบุคคลซึ่งไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติหรือกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ รวมทั้งผู้ซึ่งเปิดเผยข้อมูลอันทำให้สามารถระบุตัวตนของผู้แจ้งหรือผู้ร้องเรียน หรือข้อมูลข่าวสารที่ได้มาเนื่องจากการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ เว้นแต่เป็นการเปิดเผยข้อมูลเพื่อปฏิบัติตามหน้าที่และอำนาจหรือตามกฎหมายหรือตามคำสั่งศาล ย่อมต้องรับโทษทางอาญา

๗. บทวิเคราะห์ข้อดีและข้อสังเกตของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ....

๗.๑ ข้อดีของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้ มีดังนี้

๑. การกำหนดคุณสมบัติเพิ่มเติมของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนให้มีความชัดเจนมากขึ้นนั้น ทำให้สะท้อนถึงเจตนารมณ์ในการจัดตั้งองค์กรอิสระที่ต้องมีความเป็นอิสระอย่างแท้จริง และทำให้เกิดความน่าเชื่อถือเทียบเท่าองค์กรอิสระของนานาชาติ และสามารถแก้ไขปัญหาของประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๒. ทำให้การกำหนดที่มาของคณะกรรมการสรรหาใหม่เกิดผลดีต่อกระบวนการพิจารณาสรรหาคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติที่มีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น

๓. ทำให้การปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติสามารถดำเนินการแก้ไขปัญหาได้อย่างเป็นระบบและก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชน

๔. เกิดผลดีต่อประเทศ สามารถสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องให้กับนานาประเทศเกี่ยวกับสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนของประเทศไทย รวมทั้งการสร้างความรู้ความเข้าใจให้แก่ประชาชน ย่อมจะทำให้ประชาชนทราบและเข้าใจสิทธิมนุษยชนและไม่ถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน อันจะเป็นการอำนวยประโยชน์สุขให้แก่ประชาชนได้อย่างแท้จริง

๕. การบูรณาการภารกิจของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ลดความซ้ำซ้อนในการทำหน้าที่ จะช่วยประหยัดและลดค่าใช้จ่ายในด้านงบประมาณของรัฐ และทำให้รัฐสามารถควบคุมและลดการสูญเสียงบประมาณโดยไม่จำเป็นได้มากขึ้น และเมื่อมีการให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน ป้องกันการละเมิดสิทธิมนุษยชน ตลอดจนปรับปรุงกฎหมาย กฎ ข้อบังคับ ระเบียบ หรือคำสั่งใด ๆ เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชนแล้ว ก็จะช่วยลดภาระและงบประมาณที่สูญเสียไปกับการดำเนินการแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนซึ่งต้องใช้งบประมาณจำนวนมาก

๗.๒ ข้อสังเกตของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้ มีดังนี้

๑. ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๑๖ บัญญัติไว้ว่า

“มาตรา ๒๑๖ นอกจากคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามตามที่บัญญัติไว้เป็นการเฉพาะในส่วนที่ว่าด้วยองค์กรอิสระแต่ละองค์กรแล้ว ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระต้องมีคุณสมบัติและ “ไม่มีลักษณะต้องห้ามทั่วไป” ดังต่อไปนี้ด้วย

ฯลฯ

ฯลฯ

(๓) ไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๒๐๒”

จากบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยดังกล่าว กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ซึ่งเป็นผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ จึงต้องไม่มีลักษณะต้องห้ามทั่วไป ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๐๒ (๒) ประกอบกับมาตรา ๙๘ (๗) ที่ได้บัญญัติลักษณะต้องห้ามไว้ว่า “เคยได้รับโทษจำคุกโดยได้พ้นโทษมายังไม่ถึงสิบปีนับถึงวันเลือกตั้ง เว้นแต่ในความผิดอันได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ” แต่ตามร่างพระราชบัญญัติ

ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. .... มาตรา ๑๐ ไม่มีการกำหนดถึงลักษณะต้องห้ามดังกล่าวไว้

อย่างไรก็ดี ตามความในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. .... มาตรา ๑๐ (๑๗) ได้กำหนดลักษณะต้องห้ามของกรรมการสิทธิมนุษยชนไว้ว่า “เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่ในความผิดอันได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ”

แต่หากพิจารณาเทียบเคียงกับกรณีลักษณะต้องห้ามของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๐๒ ซึ่งมาตรา ๒๑๖ บัญญัติให้นำไปใช้เป็นลักษณะต้องห้ามทั่วไปของผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระทุกองค์กรแล้ว จะพบว่า มาตรา ๒๐๒ (๒) และ (๓) ได้บัญญัติถึงลักษณะต้องห้ามทั้ง ๒ กรณีดังกล่าวเป็นคนละอนุมาตรากันอย่างชัดเจน ดังนี้

“มาตรา ๒๐๒ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญต้องไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

ฯลฯ

ฯลฯ

(๒) ลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๙๘ (๑) (๒) (๓) (๔) (๕) (๖) (๗) (๘) (๙) (๑๐) (๑๑) (๑๗) หรือ (๑๘)

(๓) เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่ในความผิดอันได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ”

ดังนั้น ทางสภานิติบัญญัติแห่งชาติจึงสมควรพิจารณาความในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. .... มาตรา ๑๐ ในประเด็นข้อสังเกตเรื่องลักษณะต้องห้ามทั้ง ๒ ประการดังกล่าว เพื่อให้ได้ข้อยุติและมีความชัดเจนในชั้นการพิจารณาในวาระที่สองต่อไป

๒. มีข้อสังเกตว่า ตามร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. .... ที่เสนอโดยคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ปรากฏตามร่างบทเฉพาะกาล มาตรา ๖๑ วรรคหนึ่ง (๒) (๓) (๕) และ (๖) นั้น นำจะมีความคลาดเคลื่อนในการจัดพิมพ์ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้ ดังนั้น ทางสภานิติบัญญัติแห่งชาติจึงสมควรพิจารณาแก้ไขเพิ่มเติมความในร่างมาตราดังกล่าวให้มีความถูกต้องสมบูรณ์ในชั้นการพิจารณาในวาระที่สองต่อไป ดังนี้

“มาตรา ๖๑ ในวาระเริ่มแรก ให้การดำเนินการเกี่ยวกับการสรรหาผู้สมควรได้รับการแต่งตั้งเป็นประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ นอกจากต้องดำเนินการตามหมวด ๑ แล้ว ให้เป็นไปตามกระบวนการและกำหนดเวลาดังต่อไปนี้

(๑) ให้คณะกรรมการกำหนดระเบียบเกี่ยวกับการจัดแจ้ง การรับจัดแจ้ง และการเลือกกันเองตามมาตรา ๑๑ วรรคสาม ให้แล้วเสร็จภายในยี่สิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ และประกาศให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไป

(๒) ให้สำนักงานประกาศการรับจดทะเบียนและดำเนินการรับจดทะเบียนการเป็นองค์กรเอกชนด้านสิทธิมนุษยชนตามมาตรา ๑๑ (๔) และสภาวิชาชีพตามมาตรา ๑๑ (๕) ให้แล้วเสร็จภายในสี่สิบวันนับแต่วันที่ระเบียบตาม (๑) ใช้บังคับ

(๓) ให้องค์กรเอกชนด้านสิทธิมนุษยชนและสภาวิชาชีพซึ่งได้รับการจดทะเบียนตาม (๒) ดำเนินการเลือกกันเองเพื่อเป็นกรรมการสรรหาตามมาตรา ๑๑ (๔) และ (๕) ให้แล้วเสร็จภายในสี่สิบวันนับแต่วันที่พ้นกำหนดเวลาตาม (๒)

(๔) ให้กรรมการสรรหาตามมาตรา ๑๑ (๑) (๒) (๓) (๔) และ (๕) ตกลงวิธีการเลือกกรรมการสรรหาตามมาตรา ๑๑ (๖) ให้แล้วเสร็จภายในสิบวันนับแต่วันที่พ้นกำหนดเวลาตาม (๓) และดำเนินการเลือกกรรมการสรรหาตามมาตรา ๑๑ (๖) ให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่มิใช่ข้อตกลงวิธีการเลือกดังกล่าว

(๕) เมื่อพ้นกำหนดเวลาตาม (๔) แล้ว ให้กรรมการสรรหาตามมาตรา ๑๑ ดำเนินการจัดทำหลักเกณฑ์ วิธีการ และระยะเวลาที่จะใช้ในการสรรหาตามมาตรา ๑๓ (๑) ให้แล้วเสร็จภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่พ้นกำหนดเวลาตาม (๔)

(๖) ให้กรรมการสรรหาดำเนินการสรรหาให้แล้วเสร็จภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่พ้นกำหนดเวลาตาม (๕)”

ทั้งนี้ เพื่อให้ความในร่างมาตรา ๖๑ วรรคหนึ่ง (๒) (๓) (๕) และ (๖) ดังกล่าว มีความสอดคล้องกันกับความในร่างมาตรา ๖๑ วรรคหนึ่ง (๔)
